

Valideringsdelegationen 2015-2019

U 2015:10

Utbildningsdepartementet/UH

Remissvar Vägen in till det svenska utbildningsväsendet (SOU 2016:35)

Valideringsdelegationen 2015-2019 har uppdraget att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Delegationens ledamöter representerar branscher och parter inom arbetslivet samt berörda myndigheter.

I detta remissvar lämnas synpunkter som rör utredningens förslag om bedömning av reell kompetens för tillgodoräknande och behörighet. Synpunkterna är gemensamma för delegationen som helhet. Vissa av de myndigheter och organisationer som är representerade i delegationen kommer att lämna separata remissvar.

Remissvaret har beretts av Valideringsdelegationens kansli och beslut i ärendet fattades vid Valideringsdelegationens sammanträde 2016-10-04.

Valideringsdelegationens yttrande

Undantag i behörighetsvillkoren (5.1.3)

I betänkandet beskriver utredningen att förhållandevis få sökande med utländsk utbildning antas till kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och att en vanlig anledning är avsaknad av grundläggande eller särskild behörighet. Delegationen instämmer i utredningens invändning att det i vissa fall finns möjlighet att göra undantag från behörighetsvillkoren, med stöd i 7 kap. 3 § högskoleförordningen. Delegationen beklagar dock att utredningen inte valt att lyfta fram den reglerade möjligheten att få sin reella kompetens bedömd för såväl grundläggande som särskild behörighet.¹ Nyssnämnda lagrum i högskoleförordningen innebär att den sökandes reella kompetens oavsett hur den förvärvats, ska bedömas för att fastställa om den sökande har

¹ Högskoleförordning (1993:100) 7 kap. 5 och 8 §§.

förutsättningar att klara utbildningen. Detta öppnar upp för möjligheten att ge behörighet också till vissa personer som saknar till exempel tillräcklig bredd och omfattning för ämnesbehörighet. För antagning finns också möjlighet att använda alternativt urval.²

Delegationen anser att det hade varit önskvärt att utredningen hade lyft fram dessa möjligheter tydligare.

Ökade möjligheter att komplettera en utländsk utbildning (5.5)

Förslag om att införa upplysning om bestämmelserna om tillgodoräknande i förordningen om högskoleutbildning som kompletterat avslutad utländsk utbildning

Utredningen lyfter fram de samhällsekonomiska vinsterna med att tillvarata utländsk kompetens och betonar därför vikten av noggrann validering av tidigare kunskaper och yrkeserfarenheter. Förslaget om att införa en hänvisning till högskoleförordningens bestämmelser om tillgodoräknande är därför viktigt och Valideringsdelegationen tillstyrker förslaget. Delegationen anser att en liknande hänvisning till högskoleförordningen vore önskvärd även avseende bedömning av reell kompetens för behörighet till dessa utbildningar.

Förslag om tillvaratagande av utländska examensarbeten

Förslaget syftar till att undvika att studenter tvingas göra ytterligare ett examensarbete, utöver det studenten redan gjort i sitt hemland. Delegationen delar denna bedömning och tillstyrker förslaget. Det hade enligt delegationen dessutom varit önskvärt att utredningen gått längre i frågan om examensarbete. Vid en bedömning av reell kompetens för tillgodoräknande ska, enligt SUHF:s rekommendation, studentens reella kompetens bedömas i förhållande till lärandemålen. Precis som utredningen påpekar innebär det att den utländska utbildningen inte behöver vara identisk med den svenska. Det innebär att också andra delar i den tidigare utbildningen, inte enbart ett tidigare examensarbete, kan utgöra grund för tillgodoräknande. Bedömningen ska avse om de kunskaper och förmågor som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de *i huvudsak* svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. Om studenten har tillägnat sig motsvarande kompetens i yrkesverksamhet ska också detta ge rätt till tillgodoräknande.³

Förslag om att arbetslivserfarenhet bör få ökad betydelse

Delegationen tillstyrker förslaget om att en student ska kunna komplettera sin avslutade utländska utbildning mot en svensk

² Högskoleförordningen (1993:100), 7 kap. 13 och 23 §§

³ Högskoleförordningen (1993:100), 6 kap. 7 §

yrkesexamen även om den utländska utbildningen inte motsvarar en högskoleutbildning som kan leda till en sådan examen, om studenten har arbetslivserfarenhet av yrket.

Validering innebär mer än bedömning av dokumentation från tidigare utbildning

Valideringsdelegationen vill förtydliga att en ”noggrann validering” (som det uttrycks i betänkandet) enligt förarbetena till de berörda lagrummen⁴ i högskoleförordningen och enligt de rekommendationer som framtagits av Sveriges universitets- och högskoleförbund,⁵ *inte* är att likställa vid en bedömning av diverse utbildningsdokument. I stället är validering en metod för att kartlägga, bedöma och erkänna individens reella kompetens, oavsett om den förvärvats via formellt, icke-formellt eller informellt lärande. Definitionen av validering är med andra ord mer generös än vad som framgår av utredningens betänkande.

I betänkandet används begreppen validering och bedömning av reell kompetens på ett felaktigt sätt, vilket Valideringsdelegationen beklagar. Detta belyser enligt delegationen behovet av regelverk där begreppens innebörd såväl definitionsmässigt som metodologiskt är tydligt och enhetligt formulerat. Kunskapen i högskolesektorn i stort om bedömning av reell kompetens för behörighet och tillgodoräknande behöver bli bättre.

Utredaren borde ha inhämtat delegationens synpunkter

Delegationen noterar att det i tilläggsdirektivet (dir. 2015:135) angavs att utredningen skulle inhämta synpunkter från Valideringsdelegationen. Så har inte skett vilket delegationen beklagar.

Å delegationens vägnar

Jonas Milton
Ordförande

Josefin Claesson
Kommittésekreterare

⁴ *Den öppna högskolan* (prop 2001/02:15) s. 76-80

⁵ SUHF (2003) *Rekommendationer för arbetet med att validera reell kompetens inom högskolan*, dnr. 42/03 och SUHF (2012) REK 2009:2, reviderade av SUHF:s styrelse den 5 juni 2012.

Valideringsdelegationen:

Jeanette Azinovic
Arbetsförmedlingen

Anders Barane
Sveriges Kommuner och Landsting

Anna Bünger
Tillväxtverket

Johan Ingelskog
Kommunal

Malin Jönsson
Universitets- och högskolerådet

Josefine Larsson
IF Metall

Jesper Lundholm
Unionen

Lars Lööw
Svenska ESF-rådet

Peter Thomelius
Visita

Svante Sandell
Skolverket

Vakant
Myndigheten för yrkeshögskolan

Charlotte Tarschys
Jusek

Fredrik Voltaire
Almega

Amelie von Zweigbergk
Teknikföretagen